

12. Принцип національності // Руслан. – 7 лютого 1897.
13. Політика п. Романчука // Руслан. – 16 лютого 1897.
14. Капітуляція // Руслан. – 18 лютого 1897.
15. Передвиборчий голос з польського табору // Руслан. – 9 лютого 1897.
16. Не туди дорога! // Діло. – 15 вересня 1898.
17. Лемент «Діла» // Руслан. – 18 жовтня 1898.
18. Консолідаційно-опозиційна льогіка // Руслан. – 4 жовтня 1898.
19. Поражене москвофільства // Руслан. – 1900. – Ч.191.
20. Кацапи про страйки // Руслан. – 18 (31) серпня 1902. – Ч.159.
21. Сьвідчив ся циган своїми дітьми // Руслан. – 1908. – Ч.85.
22. Обьясненіє изъ-за рублей (Голосъ изъ провинціи) // Галичанин. – 1898. – Ч.206.
23. «Брехні Галичаніна // Руслан. – 1898. – Ч.210.
24. О. Маковей. Поляки а ми. Передрук з «Буковини» // Руслан. – 8, 9 вересня 1897.
25. Хахлакский язык // Галичанин. – 9 января 1899.
26. Національні нігілісти. // Руслан. – 12 січня 1899.
27. Забаги галицких москалів // Руслан. – 1900. – Ч.126.
28. Шестилітє канаско-народовскої консолидації // Руслан. – 26, 28 лютого, 1, 2, 3, 7, 8 марця 1898.
29. Маніфєстация львівскої Погодинської кольонії // Руслан. – 30 червня 1899.
30. Кацапски прислужники // Руслан. – 17 жовтня 1897.
31. Львівська національна наукова бібліотека. Відділ рукописів. – Ф.11. – Спр.887 / п.70.
32. «Разом руки си подаймо, Барвіньського поборім» – «З дуету Dziennik polski – Галичанин» // Руслан. – 1904. – Ч.83.
33. Павко А. І. Посилєння впливу політичних партій Східної Галичини на громадське життя краю в 1900–1907 рр. // Український історичний журнал. 2002. – №5. – С.63–79.
34. Слїдами православя // Руслан. – 11 липня 1914.
35. Новинки // Руслан. – 7 лютого 1900.

References

1. Antoshevs'kyj T. Do istorii' hrystyjans'ko-suspil'nogo ruhu v Galychyni (80-ti rr. XIX st. – 1914 r.). – L'viv, 1997. – 36 s.
2. Arkusha O. Ukrai'ns'kyj hrystyjans'ko-suspil'nyj ruh u Galychyni na pochatku XX stolittja: politychne tovarystvo «Rus'ka gromada» // Shljahamy istorii'. Naukovyj zbirnyk istorичного fakul'tetu LNU im. Ivana Franka. Na poshanu profesora Kostjantyna Kondratjuka. – L'viv: LNU im. I. Franka, 2004. – S.63–99.
3. Kis' N. Zahidnyctvo v Galychyni pochatku XX stolittja: klerykal'na grupa – politychna doktryna – cyvilizacijnyj vybir // Z istorii' zahidnoukrai'ns'kyh zemel' / [gol. redkolegii' M. Lytvyn]; Nacional'na akademija nauk Ukrai'ny, Instytut ukrai'noznavstva im. I. Kryp'jakevycha. – L'viv, 2013. – Vyp.9. – S.25–38.
4. Klish A. Religija ta cerkva v ideologii' ta praktičnij dijāl'nosti hrystyjans'kyh suspil'nykiv u Shidnij Galychyni naprykinci XIX – na pochatku XX st. // Gileja: naukovyj visnyk: zbirnyk naukovykh prac' / gol. red. V. M. Vashkevych. – K.: «Vydavnytvo «Gileja», 2015. – Vyp.97 (6). – S.30–34.
5. Lehnjuk R. Cerква v bachenni ukrai'ns'kyh konservatyvnyh seredovyshh u Galychyni na pochatku XX stolittja // Istorychni ta kul'turologični studii' / [vidp. red. M. Lytvyn]; Nacional'na akademija nauk Ukrai'ny, Instytut ukrai'noznavstva im. I. Kryp'jakevycha. – L'viv, 2014–2015. – Vyp.6–7. – S.217–236.
6. Lehnjuk R. Ukrai'ns'ki konservatyvni seredovyshha v idejnomu prostori L'vova pochatku XX stolittja // L'viv: misto – suspil'stvo – kul'tura: Zbirnyk naukovykh prac'. – L'viv: L'vivs'kyj nacional'nyj universytet imeni Ivana Franka, 2016. – T.10: L'viv / Lwov / Lemberg jak mis'ki prostory: ujavlennja, dosvidy, praktyky / Za red. O. Arkushi, O. Vinnychenka, M. Mudrogo. Ch.1. (Visnyk L'vivs'kogo universytetu. Serija Istorychna. Special'nyj vypusk, 2016). – S.310–348.
7. Nasha ideja nacional'na v Galychyni i perepony jej' rozvoju // Ruslan. – 27 sichnja 1897.
8. Nashi namiry // Ruslan. – 22 sichnja 1897.
9. Kil'ka zamitok pro org'ani'zacyjnu robotu mizh narodom // Ruslan. – 7 ljutnja (25 si'chnja) 1913. – Ch.29. – S.1–2.
10. Nashe stanovyshe suproty pol'skogo kola // Ruslan. – 5 lystopada (23 zhovtjnja) 1912. – Ch.250. – S.1–2.
11. Nasha ideja nacional'na v Galychyni i perepony jej' rozvoju // Ruslan. – 16, 17, 20, 23, 24, 26, 27 sichnja 1897.
12. Pryncyp nacional'nosti // Ruslan. – 7 ljutogo 1897.

13. Poli'tyka p. Romanchuka // Ruslan. – 16 ljutogo 1897.
14. Kapituljacija // Ruslan. – 18 ljutogo 1897.
15. Peredvyborchij golos z pol's'kogo taboru // Ruslan. – 9 ljutogo 1897.
16. Ne tudy doroga! // Dіlo. – 15 veresnja 1898.
17. Lement «Dіla» // Ruslan. – 18 zhovtjnja 1898.
18. Konsoli'dacyjno-opozycyjna l'og'ika // Ruslan. – 4 zhovtjnja 1898.
19. Porazhenje moskvofil'stva // Ruslan. – 1900. – Ch.191.
20. Kacapy pro strajky // Ruslan. – 18 (31) serpnja 1902. – Ch.159.
21. S'vidchyn sja cygan svoi'my dit'my // Ruslan. – 1908. – Ch.85.
22. Ob#jasnenie iz#-za rublej (Golos# iz# provincii) // Galychanyn. – 1898. – Ch.206.
23. «Brehni «Galichanina // Ruslan. – 1898. – Ch.210.
24. O. Makovej. Poljaky a my. Peredruk z «Bukovyny» // Ruslan. – 8, 9 veresnja 1897.
25. Hahlackij jazyk // Galichanin#. – 9 janvarja 1899.
26. Nacional'ni ni'gili'sty. // Ruslan. – 12 sichnja 1899.
27. Zabagy galyckych moskaliv // Ruslan. – 1900. – Ch.126.
28. Shestyli'tje kacapsko-narodovskoi' konsoli'dacyi' // Ruslan. – 26, 28 ljutogo, 1, 2, 3, 7, 8 marcja 1898.
29. Mani'festacija l'vivskoi' Pog'odyn'skoi' kol'onii' // Ruslan. – 30 chervnja 1899.
30. Kacapski prysluzhnyky // Ruslan. – 17 zhovtjnja 1897.
31. L'viv'ska nacional'na naukova biblioteka. Viddil rukopysiv. – F.11. – Spr.887 / p.70.
32. «Razom ruky sy podajmo, Barvin'skogo poborim» – «Z duetu Dziennik polski – Galichanin» // Ruslan. – 1904. – Ch.83.
33. Pavko A. I. Posylennja vplyvu politychnykh partij Shidnoi' Galychyny na gromads'ke zhyttja kraju v 1900–1907 rr. // Ukrai'ns'kyj Istorychnyj zhurnal. 2002. – №5. – S.63–79.
34. Sli'damy pravoslavja // Ruslan. – 11 lypnja 1914.
35. Novynky // Ruslan. – 7 ljutogo 1900.

Klish A. B., Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Department of ancient and medieval history, Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk (Ukraine, Ternopil), Klish_Andriy@ukr.net

Christian socials VS. Muscophiles: to history of continuation

The attitude of Christian socials Muscophiles in Galicia is analyzed. In the programs and activities of the Ukrainian political parties of Halychyna of social-christian orientation and the Muscophiles, their conservative character is followed. Nevertheless, they sharply criticized each other. In the parliamentary activity and on the pages of the magazine Ruslan, Christian socials tried to resist the Muscovophilic ideology. They paid special attention to anti-Ukrainian rhetoric of Moscovophiles, criticized their ideological principles.

Keywords: Halychyna, Christian socials, Muscophiles, national identity.

УДК 94(477)

Григорук Н. А.,

кандидат історичних наук, доцент кафедри нової і новітньої історії, Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка (Україна, Тернопіль), n.hryhoruk@ukr.net

**МИКОЛА ЧУБАТИЙ
І НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА**

Розглядаються основні етапи діяльності Миколи Чубатого в науковому товаристві ім. Шевченка у Львові та США. Метою статті є дослідження ролі М. Чубатого у науковому товаристві ім. Шевченка. Дослідження розглядає основні аспекти творчої співпраці М. Чубатого з товариством. М. Чубатий як дійсний член НТШ з розумінням підходить до репрезентації української науки на міжнародних форумах. Головуючи в НТШ, М. Чубатий старався популяризувати товариство серед широких кіл української і американської громадськості. У підсумку автор робить висновки, про роль М. Чубатого в діяльності та розвитку Наукового товариства ім. Шевченка. Завдяки активній участі М. Чубатого у діяльності НТШ авторитет Товариства зріс у США і Європі. Дослідження ґрунтується на використанні комплексу загальнонаукових, структурно-функціональних та історичних методів.

Ключові слова: М. Чубатий, Наукове товариство ім. Шевченка, Львів, США, діяльність.

Микола Чубатий (1889–1975) – професор, історик права та церкви, політик, педагог і журналіст. Народився 11 грудня 1889 р. в Тернополі у міщанській хліборобській родині. Українську гімназію закінчив з відзнакою. Здобув вищу теологічну, історичну та правничу освіту в університетах Львова та Відня, учень М. Грушевського і О. Бальцера. Доктор філософії з 1917 р. У 1920–1925 рр. викладач історії українського права Львівського (таємного) Українського Університету. Член Наукового Товариства ім. Шевченка (1928). 1927–1939 рр. професор греко-католицької Богословської Академії у Львові. З 1939 р. проживав у США. Засновник та голова Наукового Товариства ім. Шевченка в США (1947–1952). Засновник та перший редактор наукового українознавчого англomовного журналу «Український Квартальник» (1944–1957). Професор церковного права в Українському вільному університеті в Мюнхені (1946–1975). Декан факультету права і суспільних наук Українського католицького університету в Римі (1963–1975). Помер 10 липня 1975 р. в США.

Автор понад 215 наукових праць, з них 9 монографій та 37 статей українською мовою, 116 статей англійською та німецькою мовами, близько 1000 публіцистичних статей. М. Чубатому належить ряд праць з історії українського права, зокрема перший підручник «Огляд історії українського права: державне право» (1921–1922). Серед інших праць з цієї тематики: «Державний лад на Західній Області Української Народної Республіки» (1921), «До історії адвокатури в Україні» (1934) та ін. У цих працях М. Чубатий оформив схему історії українського права. Він автор низки фундаментальних досліджень з історії української церкви. Серед них: «Західна Україна і Рим у 13 в. у своїх змаганнях до церковної унії» (1917), «Історія християнства на Русі–Україні» (т. 1 до 1353 р. та т. II, ч. 1 до 1458 р., Рим 1965 і 1976). Проф. М. Чубатий займався проблемами етногенезу українського народу. У монографії «Княжа Русь–Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй» (1964) спростував теорію існування єдиної давньоруської народності [1].

Початок творчої співпраці М. Чубатого з НТШ припав на 1912–1914 рр., коли слухав лекції професора М. Грушевського, який на той час очолював товариство. Під керівництвом М. Грушевського М. Чубатий робив перші кроки в історичній науці [2].

Коли М. Чубатий перебував у важкій матеріальній скруті, то звертався за допомогою до НТШ. Про це свідчить його лист до НТШ, у якому він просить допомогти у розмірі 130 крон для покриття витрат на підготовку докторської дисертації. Адже на той час М. Чубатий підготував дисертацію на тему: «Змагання до релігійної унії з Римом на галицькій Русі в першій чверті XII в.», склав кандидатські іспити, отримав висновки на неї і 1 серпня 1917 р. здобув науковий ступінь доктора філософії у Львівському університеті [3].

Під час навчання у 1917 р. вперше у Записках НТШ М. Чубатий опублікував важливу працю з історії церкви «Західна Україна і Рим у XIII віці у своїх змаганнях до церковної унії». Наступну цінну працю – «Державно-правне становище українських земель литовської держави під кінець XIV в.» учений опублікував відповідно у 1924 і 1926 рр.

За наукові заслуги НТШ 24 вересня 1928 р. прийняло М. Чубатого в дійсні члени, головою якого тоді був

К. Студинський. Це підтверджує запис у «Книзі обліку членів НТШ» [4]. Тепер він мав право брати участь у наукових засіданнях. У товаристві в 1931 р. він був секретарем Археографічної комісії, у 1932–1935 рр. – обраний референтом бібліотеки, а у 1937–1939 рр. – виконував обов'язки заступника директора історично-філософської секції Товариства [3].

М. Чубатий як дійсний член НТШ з розумінням підходив до репрезентації української науки на міжнародних форумах. Так, у 1933 р. він репрезентував українську історичну науку на VII Міжнародному конгресі істориків, що відбувся у Варшаві. Це була надзвичайно масштабна подія для наукового світу. Офіційно у конгресі брало участь 12 українських істориків, зокрема НТШ представляли четверо: М. Кордуба, М. Чубатий, Р. Зубик, Я. Пастернак [5].

М. Чубатий був причетний до організації НТШ у США. У 1947 р. Колишній член Львівського НТШ за ініціативою професора В. Кубійовича, відновили товариство в Німеччині. Сконтактувавши з ним, професор М. Чубатий, як дійсний член НТШ зі Львова, вирішив також зайнятися організацією американського відділу НТШ. Умови праці членів НТШ в еміграції були зовсім відмінні від умов у яких вони працювали у Львові. У той час Товариство не мало своєї бібліотеки, музею, кабінетів, лабораторій, фінансових ресурсів, відповідного приміщення. В НТШ у США об'єдналися науковці, які хотіли свою працю спрямувати для розвитку української науки. Самовіддано у Товаристві, крім М. Чубатого, працювали Р. Смаль–Стоцький, В. Лев, Р. Осінчук, Я. Падох та ін. [6].

Головуючи в НТШ, М. Чубатий старався популяризувати товариство серед широких кіл української і американської громадськості. Воно співпрацювало з іншими українськими та іноземними науковими установами і товариствами, виступало з окремими українськими сесіями на загально-американських наукових з'їздах, вело власну бібліотеку й архів та репрезентувало українську науку перед науковим світом. НТШ проводило березневі Шевченкові свята й брало активну участь у підготовці загально-громадських Шевченківських академій. Тож Товариство займалося не тільки науковою діяльністю, коли головою був М. Чубатий (1947–1952), а громадсько-політичною працею, бо воно боронило добре ім'я нашого народу й обстоювало його право на те, чим втішається Захід – незалежність і повну політичну й духовну суверенність. І це потрібно зберегти до особливих заслуг історика.

Потрібно відзначити, що М. Чубатий піклувався, щоб придбати в Нью-Йорку приміщення для НТШ і Дому Української культури, і це йому вдалося. З М. Чубатим співпрацював член НТШ о. Лев Чапельський, а згодом перші дійсні члени, д-р Р. Осінчук та д-р В. Калина [7].

Зауважимо, що М. Чубатий у записках НТШ опублікував важливі праці «Княжа Русь–Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй» (1964 р.) і «Київська Русь у нових советських та польських дослідях» (1962 р.). У них історик спростував теорію існування єдиної давньоруської народності [8; 9].

Проте, варто до заслуг ученого перед НТШ віднести його працю «Наукове товариство ім. Шевченка (Його минуле і сучасне)» (1975 р.). В ній він проаналізував діяльність НТШ від 1892 р. до 1953 р. [10].

Даючи оцінку діяльності товариства, М. Чубатий писав, що «НТШ найкраще буде служити українському народові, коли буде зберігати у своїй науковій праці наукову безсторонність та відокремлення НТШ від кипучої української політики». НТШ як кузня української науки пробудила в широких колах інтерес до минулого України, до появи нових творців, прагнення до знання, – зазначав учений. Його участь в НТШ допомогла йому відновити і поширити наукову діяльність в США.

М. Чубатий склав повноваження голови НТШ в США на загальних зборах Товариства 3 жовтня 1952 р. Після цього НТШ поділилося на чотири наукові товариства: американське, канадське, європейське та австралійське.

Підсумовуючи вище викладене, можна зробити висновок про роль М. Чубатого в діяльності та розвитку Наукового товариства ім. Шевченка. Він виявився надзвичайно дієздатним лідером Товариства в еміграції. Саме він став організатором і головою НТШ в США. За часів керівництва М. Чубатого вирішено такі важливі організаційні питання: проведено організаційну роботу із створення НТШ в США; здійснено заходи із закупівлі приміщення для Товариства і Дому Української Культури у Нью-Йорку; налагоджено систематичні наукові засідання Товариства і співпрацю з іншими українськими та іноземними науковими установами і товариствами; створено власну бібліотеку та архів Товариства.

Список використаних джерел

1. Григорук Н. Микола Чубатий як історик України / Н. Григорук. – Тернопіль: Тернопіль Онлайн, 2003. – 160 с.
2. Винар Л. Михайло Грушевський і Наукове товариство ім. Тараса Шевченка, 1892–1930 / Л. Винар / Українське історичне товариство. – Мюнхен: Дніпрова хвиля, 1970. – 111 с.
3. Дорошенко В. Огнище української науки – Наукове товариство імені Т. Шевченка. З нагоди 75-річчя його заснування / В. Дорошенко. – Нью-Йорк: Філадельфія, 1951. – 118 с.
4. Центральний державний історичний архів України у м. Львові. – Ф.309 (Наукове товариство ім. Шевченка, м. Львів). – Оп.1. – Спр.2712 (Список членів товариства (НТШ) із зазначенням анкетних даних). – 15 арк.
5. Жуковський А. Нарис історії наукового товариства ім. Шевченка в Європі / А. Жуковський. – Львів–Париж, 2000. – 140 с.
6. Історія Наукового товариства ім. Шевченка. З нагоди 75-річчя його заснування. 1873–1948. – Нью-Йорк – Мюнхен, 1949. – 52 с.
7. Мороз М. Матеріали до хронології діяльності Наукового товариства ім. Шевченка (1873–1944 роки) / М. Мороз // З історії Наукового товариства імені Шевченка. Збірник доповідей і повідомлень наукових сесій і конференцій НТШ у Львові. – Львів: НТШ, 1998. – Т.10. – С.260–319.
8. Чубатий М. Княжа Русь–Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй / М. Чубатий // Записки НТШ. – Т.178. – Нью-Йорк – Париж, 1964. – 159 с.
9. Чубатий М. Київська Русь у нових советських та польських дослідках: Збірник на пошану Зенона Кузеля / М. Чубатий // Записки НТШ. – Т.169. – Париж – Нью-Йорк – Мюнхен – Торонто – Сідней, 1962. – С.465–478.
10. Чубатий М. Наукове товариство ім. Шевченка (його минуле і сучасне) / М. Чубатий // Америка. – 1975. – Ч.63–67.

References

1. Hryhoruk N. Mykola Chubaty yaky istoryk Ukrainy / N. Hryhoruk. – Ternopil': Ternopil' Onlayn, 2003. – 160 s.
2. Vynar L. Mykhaylo Hrushevs'kyu i Naukove tovarystvo im. Tarasa Shevchenka, 1892–1930 / L. Vynar / Ukrainys'ke istorychne tovarystvo. – Myunkhen: Dniprova khvylya, 1970. – 111 s.
3. Doroshenko V. Ohnyshche ukrainys'koyi nauky – Naukove tovarystvo imeni T. Shevchenka. Z nahody 75-richchya yoho zasnuvannya / V. Doroshenko. – N'yu-York; Filadelfiya, 1951. – 118 s.

4. Tsentral'nyy derzhavnyy istorychnyy arkhiv Ukrainy u m. L'vovi. – F. 309 (Naukove tovarystvo im. Shevchenka, m. L'viv). – Op.1. – Spr.2712 (Spysok chleniv tovarystva (NTSh) iz zaznachennyam anketnykh danykh). – 15 ark.

5. Zhukovs'kyu A. Narys istoriyi naukovooho tovarystva im. Shevchenka v Yevropi / A. Zhukovs'kyu. – L'viv – Paryzh, 2000. – 140 s.

6. Istoriya Naukovooho tovarystva im. Shevchenka. Z nahody 75-richchya yoho zasnuvannya. 1873–1948. – N'yu-York – Myunkhen, 1949. – 52 s.

7. Moroz M. Materialy do khronolohiyi diyal'nosti Naukovooho tovarystva im. Shevchenka (1873–1944 roky) / M. Moroz // Z istoriyi Naukovooho tovarystva imeni Shevchenka. Zbirnyk dopovidey i povidomlen' naukovykh sesiy i konferentsiy NTSh u L'vovi. – L'viv: NTSh, 1998. – T.10. – S.260–319.

8. Chubaty M. Knyazha Rus'–Ukrayina ta vynykennya tr'okh skhidn'oslov'yans'kykh natsiy / M. Chubaty // Zapysky NTSh. – T.178. – N'yu-York – Paryzh, 1964. – 159 s.

9. Chubaty M. Kyivys'ka Rus' u novykh sovyet-s'kykh ta pol's'kykh doslidakh: Zbirnyk na poshanu Zenona Kuzeli / M. Chubaty // Zapysky NTSh. – T.169. – Paryzh – N'yu-York – Myunkhen – Toronto – Sidney, 1962. – S.465–478.

10. Chubaty M. Naukove tovarystvo im. Shevchenka (yoho mynule i suchasne) / M. Chubaty // Ameryka. – 1975. – Ch.63–67.

Hryhoruk N. A., Ph.D., associate professor of modern and contemporary history and history teaching methods, Ternopil National Pedagogical University Volodymyr Gnatyuk (Ukraine, Ternopil), n.hryhoruk@ukr.net

Mykola Chubaty and scientific society the name of Shevchenko

The basic stages of activity of Mykola Chubaty are examined in scientific society the name of Shevchenko in Lviv and USA. The aim of the article is research of role of M. Chubaty in scientific society the name of Shevchenko. Research examines the basic aspects of creative collaboration of M. Chubaty with society. M. Chubaty as an actual member scientific society the name of Shevchenko with understanding went near of Ukrainian science on international forums. Presiding in scientific society the name of Shevchenko, M. Chubaty tried to popularize society among the wide circles of Ukrainian and American public. In a result an author draws conclusion, about the role of M. Chubaty in activity and development of Scientific society the name of Shevchenko. Due to active voice of M. Chubaty in activity of scientific society the name of Shevchenko authority of Society grew in the USA and Europe. Research is base on drawing on the complex of scientific, structural-functional and historical methods.

Keywords: M. Chubaty, Scientific society the name of Shevchenko, Lviv, USA, activity.

УДК 624.21/8+625

Салата Г. В.,
кандидат історичних наук, старший викладач
кафедри соціальних комунікацій та інформаційних
наук, Київський національний університет культури і
мистецтв (Україна, Київ), salaty@bigmir.net

НАУКОВА ШКОЛА ПРОФЕСОРА ПРОСКУРЯКОВА: НОТАТКИ ДО РЕКОНСТРУКЦІЇ ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Зроблена спроба виокремити і окреслити внесок Л. Д. Проскурякова та його наукової школи в історію науки і техніки. З'ясовано характерні риси науково-технічної школи Проскурякова. Відтворено ключові сегменти діяльності наукової школи у розробці теорії споруд. Метою статті є відтворення внеску професора Л. Д. Проскурякова та його науково-технічної школи у розвиток будівельної механіки.

Ключові слова: Л. Д. Проскуряков, наукова школа, науково-технічна школа, будівельна механіка, теорія споруд, історія науки і техніки.

Стрімкий розвиток сьогодення у всіх галузях глобалізованого соціуму, вимагає від науки щільного кооперування вчених, академічної мобільності і доброчесності, концентрації зусиль багатьох дослідників і